Stanovisko Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky k dezinformáciám šíriacim sa na sociálnych sieťach v súvislosti s rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL ÚS 4/2021 zo dňa 08.12.2021 vyhláseným v Zbierke zákonov Slovenskej

Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 4/2021-136 zo dňa 08.12.2021 Ústavný súd rozhodol nasledovne:

1. Ustanovenia § 4 ods. 1 písm. g) a § 48 ods. 4 písm. aa) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1, č. 2 ods. 2 a 3 a s čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Ustanovenie § 12 ods. 2 písm. f) v časti „*alebo v zdravotníckom zariadení, prípadne inom určenom zariadení"* a v časti *„karanténne opatrenia"*, ustanovenie § 48 ods. 4 písm. n) v časti „alebo karanténa osoby podozrivej z nákazy", ustanovenie § 48 ods. 4 písm. u) v časti *„alebo karanténa"* a ustanovenie § 51 ods. 1 písm. d) v časti *„a karanténnym opatreniam"* zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nie sú v súlade s čl. 17 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 2 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 5 ods. písm. e) a ods. 2 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí označil za protiústavné iba špecifické časti zákona č. 355/2007 Z. z., nevyslovil protiústavnosť celého zákona ani protiústavnosť opatrení prijímaných Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

A) ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY NEZRUŠIL OPATRENIA PRIJATÉ ÚRADOM VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA – povinnosť nosiť rúška, respirátory, covid pasy

V prvom bode svojho rozhodnutia Ústavný súd konštatoval nesúlad ustanovení § 4 ods. 1 písm. g) a § 48 ods. 4 písm. aa) zákona o ochrane verejného zdravia s ústavnými normami zakotvujúcimi požiadavky na určovanie medzí základných práv a slobôd z toho dôvodu, že formulácia „ďalšie opatrenia" a „ďalšie nevyhnutné opatrenia na ochranu verejného zdravia" v oboch napadnutých ustanoveniach neposkytuje potrebné záruky ochrany jednotlivca pred svojvoľnými zásahmi do základných práv a slobôd, a teda ide o príliš širokú a neurčitú formuláciu a zákon nemôže splnomocniť orgán výkonnej moci na vydanie podzákonných predpisov, ktoré by určovali medze základných práv a slobôd.

Ústavný súd Slovenskej republiky uvedeným nevyslovil, že Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky nie je oprávnený nariaďovať opatrenia podľa § 48 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z. bližšie špecifikované vo vydávaných vyhláškach v súlade s § 59b zákona č. 355/2007 Z. z. Zákonom č. 533/2021 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. došlo k zosúladeniu zákona č. 355/2007 Z. z. so závermi Ústavného súdu Slovenskej republiky, a preto v § 4 ods. 1 sa vypustilo písmeno g), ktoré obsahovalo podľa Ústavného súdu široko formulované slovné spojenie „ďalšie opatrenia" a v § 48 ods. 4 sa vypustilo písmeno aa) upravujúce možnosť Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky nariadiť „ďalšie nevyhnutné opatrenia".

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky je aj naďalej oprávnený nariaďovať opatrenia pri ohrození verejného zdravia, ktoré sú presne určené v § 48 ods. 4 písm. a) až z). Je potrebné uviesť, že Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky vo svojich vyhláškach na ustanovenie § 48 ods. 4 písm. aa) neodkazuje, nakoľko svojimi vyhláškami prijíma opatrenia, ktoré sú výslovne uvedené v § 48 ods. 4 písm. a) až z) a ktoré následne špecifikuje vo vydaných vyhláškach.

Ústavný súd Slovenskej republiky svojím rozhodnutím nezrušil rúška, respirátory, covid pasy a podobne, tak ako to uvádzajú viaceré články/príspevky šíriace sa v poslednom období na sociálnych sieťach. Naopak, Ústavný súd kladie na ochranu verejného zdravia osobitný dôraz. Vyplýva to aj z úvodu predmetného rozhodnutia sp. zn. PL. ÚS 4/2021, v ktorom uvádza cit.: *„Nebezpečné prenosné ochorenia ohrozujú zdravie populácie ako celku. Pri nebezpečných prenosných ochoreniach ide o život a zdravie ohrozujúci stav, ktorý je schopný zanechať vážne trvalé následky na jednotlivcoch či skupinách ľudí, nekontrolovateľne sa šíriť v populácii. Je v súlade s pozitívnym záväzkom štátu vyplývajúcim z čl. 40 ústavy chrániť z pozície štátu pred týmto stavom celú spoločnosť. Zdravie a jeho ochrana je na jednej strane vecou každého jednotlivca, na druhej strane však verejné zdravie je vecou spoločnosti týkajúcou sa každého jej člena. Niet preto pochýb o potrebe a prospešnosti zákonom upravovať opatrenia a ukladať povinnosti na predchádzanie vzniku a šírenia prenosných ochorení.“*

B) ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY NEZRUŠIL KARANTÉNU

V druhom bode svojho rozhodnutia Ústavný súd vyslovil protiústavnosť ustanovení § 12 ods. 2 písm. f), § 48 ods. 4 písm. n) a u) a § 51 ods. 1 písm. d) zákona č. 355/2007 Z. z., a to v dvoch častiach. V časti, kde sa hovorí o izolácii inde než doma a v časti, ktorá sa týka nariadenia karantény.

Ústavný súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že pokiaľ je izolácia osoby realizovaná v domácom prostredí, čo zákon o ochrane verejného zdravia explicitne umožňuje, nejde o pozbavenie osobnej slobody, v dôsledku čoho nariadená izolácia v domácom prostredí je v súlade s ústavnými normami. Pokiaľ však ide o izoláciu mimo domáceho prostredia (v zdravotníckom zariadení alebo inom určenom zariadení), tu Ústavný súd konštatoval, že ide o pozbavenie osobnej slobody.

Z rozhodnutia ďalej vyplýva, že Ústavný súd považuje definíciu pojmu „karanténa“ z pohľadu právnej istoty a predvídateľnosti za nedostatočnú. Pre prípad karantény ako pozbavenia osobnej slobody právny poriadok nedostatočne určuje zákonné medze uvedeného základného práva a neposkytuje náležité procesné záruky vyplývajúce z čl. 17 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 Dohovoru.

Uvedená nezrovnalosť bola taktiež odstránená prijatou novelou č. 533/2021 Z. z., kde došlo k úprave definície pojmu „izolácia“ a pojmu „karanténa“.

V zmysle § 2 ods. 1 písm. m) zákona č. 355/2007 Z. z. *„izolácia je oddelenie osoby chorej na prenosné ochorenie počas jej infekčnosti od iných osôb na účely zamedzenia šíreniu prenosného ochorenia jej zotrvaním v domácom prostredí na nevyhnutný čas“.*
V zmysle § 2 ods. 1 písm. n) zákona č. 355/2007 Z. z. *„karanténa je obmedzenie kontaktu osoby podozrivej z nákazy na prenosné ochorenie s okolím jej zotrvaním v domácom prostredí*

v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas“.

Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že Rozhodnutím Ústavného súdu došlo k zrušeniu možnosti nariadiť karanténu v zdravotníckom zariadení alebo v inom určenom zariadení, avšak aj naďalej je možné nariaďovať karanténu, a to izoláciou v domácom prostredí.

Text vypracoval: Odbor legislatívy a práva ÚVZ SR